

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2014 -05- 0 6

NR

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 5 maja 2014 r.

DJE.WNP.5002.21.2014

Pani
Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Szanowna Pani Minister

nawiązując do Pani pisma z 24 kwietnia br. (znak pisma T.800.1.2014.AM) dotyczącego programu *Równościowe przedszkole. Jak uczynić wychowanie przedszkolne wrażliwym na płeć* uprzejmie informuję:

System oświaty w Polsce ma charakter zdecentralizowany a szkoły i nauczyciele posiadają, zagwarantowaną w ustawie o systemie oświaty, autonomię w zakresie wyboru metod i programów nauczania oraz środków i materiałów dydaktycznych. Natomiast minister właściwy do spraw oświaty i wychowania jest zobowiązany do wydania w formie rozporządzenia podstawy programowej określającej umiejętności, które uczeń powinien nabyć po zakończeniu każdego etapu edukacyjnego. Realizacja podstawy jest obowiązkowa dla wszystkich szkół i placówek wychowania przedszkolnego. Jednakże, treści zawarte w niej mogą być rozszerzane przez nauczycieli w programach nauczania, które są dopuszczane do użytku w danym przedszkolu lub szkole przez odpowiednio dyrektora przedszkola lub szkoły.

Kryteria jakie musi spełniać program nauczania opisane są w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

Zgodnie z przepisami wyżej przywołanego rozporządzenia program wychowania przedszkolnego może być dopuszczony do użytku w danym przedszkolu, jeżeli:

- 1) stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań ustalonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, określonej w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego

oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, lub zadań, które mogą być realizowane w ramach zajęć dodatkowych, określonych w przepisach w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola;

2) zawiera:

- a) szczegółowe cele kształcenia i wychowania,
- b) treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej wychowania przedszkolnego,
- c) sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości dzieci,
- d) metody przeprowadzania analizy gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna);

3) jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

Powyższe oznacza, że tzw. programy równościowe, w tym program *Równościowe przedszkole. Jak uczynić wychowanie przedszkolne wrażliwym na płeć*, nie są programami wychowania przedszkolnego w rozumieniu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. *w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników*. Tego rodzaju programy, jeżeli są realizowane w przedszkolach powinny, zgodnie z art. 54 ustawy o systemie oświaty, stanowić integralną część programu wychowawczego obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym realizowane przez nauczycieli w przedszkolu. Program wychowawczy, w porozumieniu z radą pedagogiczną, w przypadku przedszkoli samorządowych uchwała rada rodziców, a w przypadku pozostałych przedszkoli organ wskazany w statucie przedszkola.

Oznacza to, że decyzje dotyczące realizacji konkretnych programów zawierających treści wychowawcze, w tym tzw. programów równościowych, podejmują wspólnie rady rodziców i rady pedagogiczne, których przewodniczącymi są dyrektorzy sprawujący nadzór pedagogiczny i kierujący działalnością szkoły lub przedszkola. Jeżeli zatem, wspomniane programy nauczania, program wychowawczy czy program profilaktyki zostały przyjęte zgodnie z obowiązującymi przepisami to nauczyciel ma pełne prawo do ich realizacji.

Ponadto, warto przypomnieć, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. *w sprawie nadzoru pedagogicznego* (Dz. U. Nr 168, poz. 1324 z późn. zm.) jednym z wymagań stawianych wobec przedszkoli, szkół i placówek oświatowych jest realizacja działań antydyskryminacyjnych obejmujących całą społeczność przedszkola, szkoły lub placówki. Spełnianie tego wymagania jest badane, w procesie ewaluacji zewnętrznej, przez organy nadzoru pedagogicznego.

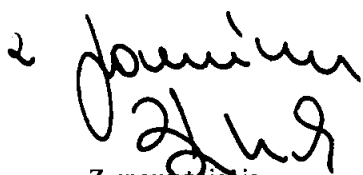
Do pomocy w wypełnieniu wymagań (w tym także wyżej wspomnianego) stawianych wobec ww. jednostek systemu oświaty - są zobowiązane,

prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego, placówki doskonalenia nauczycieli. Placówki te zgodnie ze znowelizowanym w 2013 r. rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 200, poz. 1537 z późn. zm.) mają obowiązek organizowania i prowadzenia doskonalenia zawodowego nauczycieli m.in. w zakresie wymagań stawianych przez państwo przedszkolom, szkołom i placówkom. W ramach wspomaganie szkół i placówek podobne działania mają obowiązek organizować i prowadzić również poradnie psychologiczno-pedagogiczne i biblioteki pedagogiczne, zgodnie z rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej:

- 1) z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych,
- 2) z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania bibliotek pedagogicznych.

Tym samym w działania systemu wspomaganie nauczycieli i szkół realizowane przez placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne i biblioteki pedagogiczne, został wbudowany stały mechanizm zobowiązujący je do działań w zakresie pomocy przedszkolom, szkołom i nauczycielom w spełnianiu nałożonych na nich wymagań, w tym wymagań związanych z realizacją szeroko pojętych działań antydyskryminacyjnych.

Ponadto uprzejmie informuję, że w związku z pojawieniem się wystąpień dotyczących realizacji w przedszkolach programu *Równościowe przedszkole. Jak uczynić wychowanie przedszkolne wrażliwym na płeć* czterech kuratorów oświaty (mazowiecki, łódzki, śląski i dolnośląski), w zeszłym roku, zostali poproszeni o sprawdzenie w trybie kontroli doraźnej, czy w placówkach przedszkolnych program ten, w zakresie współpracy z rodzicami, realizowany jest zgodnie z obowiązującym prawem. Jak wynika z informacji przekazanych przez kuratorów oświaty, pytanie dotyczące ewentualnej realizacji programu *Równościowe przedszkole (...)* skierowano do 7 532 nadzorowanych przez kuratorów oświaty placówek wychowania przedszkolnego (pytanie otrzymały publiczne i niepubliczne przedszkola, szkoły podstawowe, w których są oddziały przedszkolne oraz inne formy wychowania przedszkolnego). Z zebranych informacji na temat ewentualnej realizacji programu *Równościowe przedszkole (...)* oraz przeprowadzonych kontroli doraźnych wynika, że na terenie czterech województw, na przełomie października i listopada zeszłego roku w 11 placówkach wychowania przedszkolnego, w części lub całości, realizowany był wspomniany wyżej program. Jak informowali kuratorzy oświaty wskutek przeprowadzonych kontroli nie wydano zaleceń pokontrolnych co oznacza, że nie stwierdzono w kontrolowanych przedszkolach, szkołach i innych formach wychowania przedszkolnego działań niezgodnych z obowiązującym prawem.

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Joanna Berdzik
PODSEKRETARZ STANU

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2014 -05- 0 6

ZAL. NR

DJE.WNP.5002.21.2014.BP
06

24415 2014-05-06

Szanowna Pani
Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich

Alcja Solidarności 77
00-090 Warszawa

2014-05-06 24170